TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. spalio 29 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Duomenų bazių teisinė apsauga — Direktyva 96/9/EB — 1 straipsnio 2 dalis — Taikymo sritis — Duomenų bazės — Topografiniai žemėlapiai — Duomenų bazę sudarantys pavieniai elementai — Galimybė atskirti šiuos elementus nepadarant poveikio jų informacinio turinio vertei — Atsižvelgimas į topografinio žemėlapio tikslą vartotojui“

Byloje C-490/14

dėl *Bundesgerichtshof* (Federalinis teismas, Vokietija) 2014 m. rugsėjo 18 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2014 m. lapkričio 6 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Freistaat Bayern

prieš

Verlag Esterbauer GmbH

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro pirmosios kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta, einanti antrosios kolegijos pirmininkės pareigas, Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts (pranešėjas), teisėjai J. L. da Cruz Vilaça, C. Lycourgos ir J.-C. Bonichot,

generalinis advokatas Y. Bot,

posėdžio sekretorius V. Tourrès, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. rugsėjo 2 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Freistaat Bayern*, atstovaujamos advokatų U. Karpenstein ir M. Kottmann,

— *Verlag Esterbauer GmbH*, atstovaujamos advokato P. Hertin,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze, J. Kemper ir D. Kuon,

— Belgijos vyriausybės, atstovaujamos J.-C. Halleux, L. van den Broeck ir C. Pochet,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos A. Gavela Llopis,

* Proceso kalba: vokiečių.

— Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Segoin,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* S. Fiorentino,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos G. Eberhard,

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,

— Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes ir L. da Conceição Esmeriz,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos J. Kraehling, padedamos baristerio N. Saunders,

— Europos Komisija, atstovaujamos T. Scharf ir J. Samnadda,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1996 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 96/9/EB dėl duomenų bazių teisinės apsaugos (OL L 77, p. 20; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 15 t., p. 459) 1 straipsnio 2 dalies išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Freistaat Bayern* (Bavarijos federalinė žemė) ir *Verlag Esterbauer GmbH* (toliau – *Verlag Esterbauer*), Austrijos leidyklos, kurios specializacija – ekskursijų žemėlapių rinkiniai, ginčą dėl prašymo nutraukti veiklą pagal Vokietijos autorių ir gretutinių teisių įstatymą (*Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte*, toliau – *UrhG*).

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 96/9 9, 10, 12, 14 ir 17 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„(9) kadangi duomenų bazės yra gyvybiškai svarbus įrankis kuriant Bendrijos informacijos rinką; kadangi šio įrankio gali reikėti ir kitose srityse;

(10) kadangi vis labiau Bendrijoje ir visame pasaulyje didėjantis kasmet gaunamos ir apdorojamos informacijos kiekis visose prekybos ir pramonės srityse įrodo būtinybę visoms valstybėms narėms investuoti į pažangias informacijos apdorojimo sistemas;

<…>

(12) kadangi Bendrijoje tokios investicijos į modernias informacijos saugojimo ir apdorojimo sistemas yra įmanomos tik įvedus patikimą ir vienodą duomenų bazių autorių teisių apsaugos teisinę sistemą;

<…>

(14) kadangi šia direktyva reglamentuojama apsauga turi apimti taip pat ir neelektroniniu būdu sukurtas duomenų bazes;

<…>

(17) kadangi terminas „duomenų bazė“ pagal apibrėžimą turėtų apimti [bet kokius] literatūros, meno, muzikos arba kitokių kūrinių, arba kitokios medžiagos rinkinius, pavyzdžiui, tekstų, garsų, vaizdų, skaičių, faktų ir duomenų; kadangi šis terminas turėtų apimti ir pavienių darbų, duomenų ar kitokios sistemingai arba metodiškai sutvarkytos ir individualiai prieinamos medžiagos rinkinius; <…>.“

4 Direktyvos 96/9 1 straipsnyje „Taikymo sritis“ nustatyta:

„1. Ši direktyva taikoma [bet kokių formų] duomenų bazių bet kokio pobūdžio teisinei apsaugai.

2. Šioje direktyvoje terminas „duomenų bazė“ reiškia pavienių darbų, duomenų ar kitokios metodiškai arba sistemingai sutvarkytos ir individualiai elektroniniu arba kitokiu būdu prieinamos medžiagos rinkinius.

<…>“

Vokietijos teisė

5 *UrhG* 87a straipsnio „Apibrėžtys“ 1 dalies pirmame sakinyje į Vokietijos teisę perkeliama Direktyvos 96/9 1 straipsnio 2 dalis.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

6 Bavarijos federalinė žemė, padedant Federalinės žemės geodezijos ir geografinės informacijos tarnybai (*Landesamt für Vermessung und Geoinformation*), leidžia visos Bavarijos federalinės žemės topografinius 1:50 000 mastelio žemėlapius. *Verlag Esterbauer* yra Austrijos leidykla, kuri, be kita ko, leidžia atlasus, maršrutų žemėlapius ir geografinius žemėlapius dviratininkams, kalnų dviratininkams ir riedutininkams.

7 Bavarijos federalinė žemė mano, kad *Verlag Esterbauer* neteisėtai naudojo šiuos topografinius žemėlapius ir panaudojo jų duomenis gamindama savo žemėlapius. Todėl ji kreipėsi į *Landgericht München* (Miuncheno federalinės žemės teismas) dėl šios veiklos nutraukimo ir nuostolių priteisimo iš *Verlag Esterbauer*. Šis pirmosios instancijos teismas patenkino visus jos reikalavimus.

8 *Verlag Esterbauer* pareiškė apeliacinį skundą *Oberlandesgericht München* (Miuncheno federalinės žemės apeliacinis teismas), šis iš dalies panaikino *Landgericht München* sprendimą. *Oberlandesgericht* leido pateikti kasacinį skundą *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis federalinis teismas) tik dėl jo atmestų Bavarijos federalinės žemės reikalavimų, pagrįstų duomenų bazių apsauga pagal *UrhG* 87a ir paskesnius straipsnius.

9 Šiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis federalinis teismas) klausia dėl Direktyvos 96/9 taikymo srities ir dėl galimo Bavarijos federalinės žemės sukurtų topografinių žemėlapių priskyrimo prie sąvokos „duomenų bazės“, kaip jos suprantamos pagal šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalį. Kalbant konkrečiau, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar duomenys, apibūdinantys tam tikrų žemės paviršiaus taškų koordinates, yra „pavieniai elementai“, kaip jie suprantami pagal šią nuostatą.

10 Tokiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis federalinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar sprendžiant klausimą, ar egzistuoja Direktyvos 96/9/EB 1 straipsnio 2 dalyje minimas pavienių elementų rinkinys, nes elementus galima atskirti vieną nuo kito be neigiamo poveikio jų informacinei vertei, reikia atsižvelgti į bet kokią informacinę vertę, ar tik vertę, kuri turi būti nustatoma remiantis rinkinio paskirtimi ir atsižvelgiant į tipinius vartotojo veiksmus?“

Dėl prejudicinio klausimo

11 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo klausimu iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 96/9 1 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad iš topografinio žemėlapio paimti geografiniai duomenys siekiant gaminti ir parduoti kitą žemėlapį po paėmimo išlaiko pakankamą informacinę vertę, kad galėtų būti pripažinti „duomenų bazės“ „pavieniais elementais“, kaip jie suprantami pagal šią nuostatą.

12 Šiuo klausimu pirmiausia reikia priminti, kad Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad tai atitinka Sąjungos teisės aktų leidėjo siekį suteikti sąvokai „duomenų bazė“, kaip ji suprantama pagal Direktyvą 96/9, plačią reikšmę, neapribotą formaliais, techninio ar faktinio pobūdžio samprotavimais (žr. Sprendimo *Fixtures Marketing*, C-444/02, EU:C:2004:697, 20 punktą ir Sprendimo *Ryanair*, C-30/14, EU:C:2015:10, 33 punktą).

13 Minėtos direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad direktyva susijusi su „bet kokių formų“ duomenų bazių teisine apsauga.

14 Direktyvos 96/9 17 konstatuojamojoje dalyje šiuo aspektu nurodyta, kad duomenų bazės sąvoka turėtų apimti „[bet kokius] literatūros, meno, muzikos arba kitokių kūrinių, arba kitokios medžiagos rinkinius, pavyzdžiui, tekstų, garsų, vaizdų, skaičių, faktų ir duomenų“ (žr. Sprendimo *Fixtures Marketing*, C-444/02, EU:C:2004:697, 23 punktą). Be to, iš minėtos direktyvos 14 konstatuojamosios dalies matyti, kad pagal šią direktyvą suteikiama apsauga apima ir elektronines, ir neelektronines duomenų bazes.

15 Taigi pagrindinėje byloje nagrinėjamų topografinių žemėlapių analoginis pobūdis, dėl kurio reikėjo juos nuskenuoti, siekiant naudoti individualiai su grafine programa, nėra kliūtis pripažinti jų kvalifikavimą kaip „duomenų bazės“, kaip tai suprantama pagal tą pačią direktyvą.

16 Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad taip plačiai aiškinama sąvoka „duomenų bazė“, kaip ji suprantama pagal Direktyvą 96/9, turi specifinių, iš funkcinio kriterijaus išplaukiančių požymių (žr. Sprendimo *Fixtures Marketing*, C-444/02, EU:C:2004:697, 27 punktą). Iš minėtos direktyvos 9, 10 ir 12 konstatuojamųjų dalių matyti, kad pagal ją nustatytos teisinės apsaugos tikslas yra skatinti ir saugoti investicijas į duomenų kaupimo ir apdorojimo sistemas, kurios prisideda prie informacijos rinkos plėtros visose veiklos srityse, proporcingai didėjant kasmet sukuriamos ir apdorojamos informacijos kiekiui (žr. Sprendimo *Fixtures Marketing*, C-46/02, EU:C:2004:694, 33 punktą; Sprendimo *The British Horseracing Board ir kt.*, C-203/02, EU:C:2004:695, 30 punktą; Sprendimo *Fixtures Marketing*, C-338/02, EU:C:2004:696, 23 punktą ir Sprendimo *Fixtures Marketing*, C-444/02, EU:C:2004:697, 39 punktą).

17 Taigi kvalifikavimas kaip „duomenų bazės“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 96/9 1 straipsnio 2 dalį, priklauso nuo to, ar egzistuoja „pavienių elementų“ rinkinys, t. y. elementai, kurie gali būti atskirti vieni nuo kitų, nedarant poveikio jos informacinio, literatūrinio, meninio, muzikinio ar kitokio turinio vertei (žr. Sprendimo *Fixtures Marketing*, C-444/02, EU:C:2004:697, 29 punktą).

18 *Verlag Esterbauer* ir Europos Komisija tvirtina, kad, kalbant apie analoginius topografinius žemėlapius, atskirtiną elementą, į kurį turi būti atsižvelgiama, sudaro atitinkami dviejų rūšių duomenys: pirma, „geografinių koordinačių taškas“, t. y. skaitmeninis kodas, atitinkantis tam tikrą dvimačio kvadratinio tinklo koordinačių tašką, ir „signatūra“, t. y. skaitmeninis kodas, kurį žemėlapio gamintojas naudoja ypatingam objektui, pavyzdžiui, bažnyčiai, nurodyti. Jos pažymi, kad šių duomenų informacinė vertė po paėmimo iš topografinio žemėlapio beveik išnyksta, nes, kiek tai susiję su minėtu pavyzdžiu, tam tikrame geografinių koordinačių taške nurodyta signatūra „bažnyčia“, nenurodžius išsamesnės bažnyčios vietos, neleidžia daryti išvados, kad bažnyčia yra tam tikrame mieste ar miestelyje.

19 Šiuo klausimu reikia nurodyti, kad topografiniai žemėlapiai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, yra baziniai gaminiai, kuriais remiantis gaminami subgaminiai, iš jų selektyviai paimant elementus. Pagrindinėje byloje *Verlag Esterbauer* skaitmeniniu būdu iš Bavarijos federalinės žemės topografinių žemėlapių paėmė geografinių duomenų, susijusių su dviratininkams, kalnų dviratininkams ar riedutininkams pritaikytomis trasomis.

20 Iš teismų praktikos matyti, kad, pirma, ne tik pavieniai duomenys, bet ir duomenų kombinacija gali sudaryti „pavienį elementą“, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 96/9 1 straipsnio 2 dalį (žr. Sprendimo *Fixtures Marketing*, C-444/02, EU:C:2004:697, 35 punktą ir Sprendimo *Football Dataco ir kt.*, C-604/10, EU:C:2012:115, 26 punktą).

21 Taigi Direktyvos 96/9 1 straipsnio 2 dalis neprieštarauja, kad šio sprendimo 18 punkte nurodyti dviejų rūšių duomenys arba svarbesnių duomenų, pavyzdžiui, geografinių duomenų, susijusių su dviratininkams, kalnų dviratininkams ar riedutininkams pritaikytomis trasomis, kombinacija galėtų būti laikomi „pavieniu elementu“, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, jeigu minėtų duomenų paėmimas iš atitinkamo topografinio žemėlapio nedaro poveikio jų informacinio turinio vertei, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 17 punkte pateiktą teismų praktiką.

22 Antra, Teisingumo Teismas nusprendė, kad rinkinio elemento informacinio turinio vertei nedaromas poveikis, kaip jis suprantama pagal minėtą teismų praktiką, jeigu paimtas iš atitinkamo rinkinio šis elementas turi savarankišką informacinę vertę (žr. Sprendimo *Fixtures Marketing*, C-444/02, EU:C:2004:697, 33 punktą ir Sprendimo *Football Dataco ir kt.*, C-604/10, EU:C:2012:115, 26 punktą).

23 Šiuo aspektu reikia nurodyti, kad duomenų bazės sukūrimas, kurį Direktyva 96/6, kaip tai matyti iš šio sprendimo 16 punkto, siekia skatinti suteikdama joje nustatytą teisinę apsaugą, gali suteikti pridėtinės vertės šią duomenų bazę sudarantiems elementams dėl to, kad jie yra metodiškai arba sistemingai sutvarkyti ir individualiai prieinami. Jeigu rinkinio elemento vertė padidėja dėl jo sutvarkymo rinkinyje, jo paėmimas iš minėto rinkinio gali atitinkamai sumažinti vertę, bet tai nepaveiktų pripažinimo „pavieniu elementu“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 96/9 1 straipsnio 2 dalį, jeigu šis elementas išlaiko savarankišką informacinę vertę.

24 Iš to matyti, kad elemento informacinės vertės sumažėjimas, siejamas su jo paėmimu iš rinkinio, kuriame šis elementas yra, nebūtinai reiškia, kad šis elementas gali būti priskiriamas prie sąvokos „pavieniai elementai“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 96/9 1 straipsnio 2 dalį, jeigu minėtas elementas išlaiko savarankišką informacinę vertę.

25 Dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimo dėl topografinius žemėlapius, kaip antai nagrinėjamus pagrindinėje byloje, sudarančių elementų savarankiškos vertės įvertinimo ir, be kita ko, klausimo, ar ši vertė turi būti nustatoma atsižvelgiant į tokių žemėlapių paskirtį, ar į tai, kaip juos turėtų naudoti tipinis vartotojas, reikia priminti, kad topografinius žemėlapius galima naudoti labai įvairiai, pavyzdžiui, planuojant kelionę nuo vieno taško iki kito, ruošiantis išvykai dviračiu, ieškant kelio, miesto, upės, ežero arba kalno pavadinimo arba vietos, upių pločio arba reljefo aukščio.

26 Be sunkumų nustatant rinkinio, kaip antai topografinio žemėlapio, pagrindinę paskirtį arba tipinį vartotoją, tokio kriterijaus taikymas vertinant rinkinį sudarančių pavienių elementų savarankišką informacinę vertę prieštarautų Sąjungos teisės aktų leidėjo valiai suteikti duomenų bazės sąvokai plačią apimtį.

27 Iš Teisingumo Teismo praktikos, ypač iš Sprendimo *Fixtures Marketing* (C-444/02, EU:C:2004:697), matyti, kad iš rinkinio paimto pavienio elemento savarankiška informacinė vertė turi būti vertinama atsižvelgiant į informacijos vertę ne atitinkamo rinkinio tipiniam vartotojui, o kiekvienam paimtu elementu susidomėjusiam trečiajam asmeniui. Šiame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad duomenys apie futbolo rungtynes, azartinių lošimų organizavimo bendrovės paimti iš futbolo čempionato organizatorių sukurto rinkinio, kuriame buvo duomenų apie visas minėto čempionato rungtynes, turi savarankišką vertę, nes jie suinteresuotiesiems tretiesiems asmenims, t. y. azartinių lošimų organizavimo bendrovės klientams, suteikia svarbią informaciją (žr. Sprendimo *Fixtures Marketing*, C-444/02, EU:C:2004:697, 34 punktą).

28 Todėl rinkinio duomenys, kurie ekonomine prasme naudojami savarankiškai, kaip antai duomenys, kuriuos *Verlag Esterbauer* paėmė iš Bavarijos federalinės žemės topografinių žemėlapių, yra „duomenų bazės“ „pavieniai elementai“, kaip jie suprantami pagal Direktyvos 96/9 1 straipsnio 2 dalį, nes paimti šie duomenys suteikė juos naudojančios įmonės klientams svarbios informacijos.

29 Šiomis aplinkybėmis į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 96/9 1 straipsnio 2 dalis aiškintina taip, kad iš topografinio žemėlapio trečiojo asmens paimti geografiniai duomenys siekiant gaminti ir parduoti kitą žemėlapį po paėmimo išlaiko pakankamą informacinę vertę, kad galėtų būti pripažinti „duomenų bazės“ „pavieniais elementais“, kaip jie suprantami pagal šią nuostatą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

30 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1996 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 96/9/EB dėl duomenų bazių teisinės apsaugos 1 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad iš topografinio žemėlapio trečiojo asmens paimti geografiniai duomenys siekiant gaminti ir parduoti kitą žemėlapį po paėmimo išlaiko pakankamą informacinę vertę, kad galėtų būti pripažinti „duomenų bazės“ „pavieniais elementais“, kaip jie suprantami pagal šią nuostatą.

Parašai.